

Welzijnszorg wil engagement en beleidsmaatregelen in de strijd tegen de groeiende armoede

Kleinen groot maken

Misdienaars met een beperking helpen in Sint-Oda bij de vieringen

- ▶ Priester Gerard Vinken is pastor in Sint-Oda in Overpelt
- ▶ Zijn misdienaars zijn zelf mensen met een beperking
- ▶ De vieringen verlopen vooral op maat van de gasten

Jan COLLA

„Onze dikke vriend Jezus zegt dat wie niet wordt als een kind, in de problemen geraakt. We hebben dus nog veel van jullie te leren”, zegt priester Gerard Vinken tijdens de viering tegen zijn misdienaars. Die zijn met zeven en ze wonen allemaal in een van de huizen van Sint-Oda in het Noord-Limburgse Overpelt, een voorziening voor mensen met een beperking, of in Sint-Elisabeth in het naburige Wijchmaal (Peer). „Ik noem hen nooit gehandicapten. Ik wil dat iedereen hen ziet als mensen zoals wij, weliswaar met een beperking. Maar hebben we die allemaal niet?”

Gerard Vinken (67) woont al zijn hele leven in Lozen (Bocholt). Hij draait er mee in de federatie, maar zijn roeping bleek toch vooral te liggen in het onderwijs – als leraar godsdienst en Nederlands in het Sint-Pieterscollege in Lommel – en meer nog in de pastorale zorg, in Sint-Oda in Overpelt.

„In 1983 nam de toenmalige aalmoezenier afscheid van Sint-Oda”, vertelt pastoor Vinken. „Voor de grote viering in de tent bij hun jaarlijkse feesten in september vroegen ze me om voor te gaan. Een week later kreeg ik telefoon. In Sint-Oda lag een kind van vier op sterven. Of ik de ziekenzalving kon komen geven. De vader wilde dat ik ook in de begrafenis zou voorgaan. Dat was heel nieuw voor mij, maar het werd een persoonlijke en kindgerichte viering.”

En hij vervolgt: „Meteen daarna vroegen ze bij Sint-Oda of ik hun nieuwe pastor wilde worden. Ik aanvaardde, maar ik wilde niet dat ze me halftijds inschreven. Ik wilde het puur uit liefde doen, niet om een frank bij te verdienen. Ze mochten me wel dag en

Priester Gerard Vinken met zijn team tijdens een viering. „Ik krijg van hen veel meer dan ik zelf geef.” © Mine Dalemans

nacht bellen. En dat is zo gebleven, tot op vandaag.”

„Elke derde zondag van de maand was er een viering voor de gasten. Ik stond daar hulpeloos. ‘De Heer zij met u’, wat betekent dat voor mensen met een diep-

**„De directeur zei:
‘Onze gasten kunnen niks.’
Toen wilde ik zeker met
hen aan de slag gaan”**

mentale handicap? Ik ging op zoek naar een eigen aanpak, een eigen taal. Na een tijd wilde ik er ook misdienaars bij. De toenmalige directeur was sceptisch: ‘Een goed idee, maar je kent Sint-Oda niet goed. Onze gasten kunnen niks.’ Toen wilde ik het zeker proberen.”

„Twee van de gasten gaf ik een actieve rol, op hun eigen niveau. In plaats van een plechtige offerande vroeg ik: ‘Peter, ik heb brood nodig. Pak dat eens voor me?’ ‘Benoit, ik wil ook wijn. Ga je die eens halen?’ Met vallen en opstaan groeide stilaan iets moois. De groep is ook uitgebreid. Ik wilde er zeker iemand in een rolstoel bij, zodat alle gasten zich zouden herkennen. Nu zijn ze met zeven: Peter, Inge, Pascaline, Mark, Erik, Walter en Christine.”

„Mensen vragen wel eens of ik lang moet oefenen voor zo’n viering, maar voorbereiden kan niet: voor de gasten bestaat alleen hier en nu”, weet Vinken. „Dat levert wel eens verrassingen op, maar daar wil ik ruimte voor laten. Ik vroeg Peter eens of hij God ooit had gezien. ‘Ja’, antwoordde hij, en hij wees zijn opvoeder aan... Ook Pascaline zei ja: ‘Mama Mia.’

Dat is mevrouw Seresia, de vrouw van wijlen de oprichter en bezieler van Sint-Oda. Voor onze gasten is God iemand die voor je zorgt en nieuwe dingen mogelijk maakt. Zo maken ze een heel abstract begrip concreet en tonen ze ons de essentie, in plaats van omgekeerd. Zij geven ons veel meer dan wij hen: genegenheid, dankbaarheid, een lach.”

Een viering is in elk geval een belevenis. Er is constant beweging en rumoer aan het altaar. In plaats van het eucharistische dankgebed mogen de misdienaars aan de microfoon zeggen waarvoor ze dankbaar zijn. Walter is blij omdat zijn begeleidster hem helpt bij het paardrijden, Mark omdat hij op reis is mogen gaan naar Spanje, Peter omdat hij friet mag gaan eten. Ontwapenend, al verloopt er niet veel volgens het boekje.

„Ach, wat betekent de officiële canon voor hen? Niks. Ik vertaal alles, ook het evangelie”, zegt Vinken. „De ouders en begeleiders moeten er ook wat aan hebben, maar de vieringen verlopen toch vooral op maat van de gasten. Zij moeten zich goed voelen. Eigenlijk leren zij ons het Magnificat echt te beleven: kleinen maakt Hij groot, dat is de hele boodschap van Jezus. Zij tonen ons waar het echt om gaat. Ze leren ons relativeren, maken zich niet druk over materiële dingen. Bij de academische zitting voor de opening van een nieuwe wooneenheid hielp Mark me bij het inzegenen. Al die hoge pietten werden muisstil. Ze waren geraakt en zagen dat iedereen iets kan, op zijn of haar manier. De wederkerigheid van de liefde, dat is de oproep van hen: je kunt maar liefde krijgen als je ze ook geeft.”